

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

11 במרס 2008

216

ד' באדר ב' התשס"ח

עמוד

232 הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 50) (פרוטוקול הדיון), התשס"ח-2008

234 הצעת חוק עובדים זרים (תיקון מס' 12) (עובד זר בענף הסיעוד), התשס"ח-2008

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 50) (פרוטוקול הדיון), התשס"ח-2008*

- הוספת סעיפים 68 א ו-ב
1. בחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984, אחרי סעיף 68 יבוא:
- "ניהול פרוטוקול 68א. (א) בדיון בבית משפט ינהל פרוטוקול שישקף את כל הנאמר והמתרחש בדיון והנוגע למשפט, לרבות שאלות והערות בית המשפט, אולם בקדם משפט או בדיון מקדמי אחר רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדיון, לכלול בפרוטוקול את עיקרי הדברים שבדיון; בית המשפט יקבע את דרך רישום הפרוטוקול.
- (ב) כתבי טענות וכל תעודה או מסמך שהוגשו לבית המשפט יצורפו לפרוטוקול ויהיו חלק ממנו.
- (ג) בעל דין זכאי לקבל עותק של הפרוטוקול.
- (ד) בית משפט רשאי, לפי בקשת בעל דין ולאחר שנתן ליתר בעלי הדיון הזדמנות לטעון את טענותיהם, לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו; בעל דין רשאי להגיש בקשה לתקן רישום בפרוטוקול בתוך עשרה ימים שאינם ימי מנוחה כמשמעותם בסעיף 18 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, מיום שהומצא לו הפרוטוקול.
- (ה) הוראות סעיף זה יחולו על כל דיון בבית משפט, לרבות בבית המשפט העליון, אלא אם כן נקבעה בחיקוק הוראה מפורשת אחרת באותו עניין.

דברי הסבר

20 בנובמבר 2002) והן בחוות דעת מס' 14 של נציבות תלונות הציבור על השופטים שצורפה לדוח השנתי לשנת 2004. לאחרונה חל שינוי בעניין זה, בעקבות עתירה שהוגשה לבג"ץ לחייב את בית המשפט העליון לנהל פרוטוקול בעל מעמד מחייב (בג"ץ 5122/06 התנועה להגנת שלטונות נ' שור המשפטים ואח).

סעיף 1 נוכח חשיבותו של תיעוד אמין ומדויק של דיוני בתי המשפט מוצע לעגן בחקיקה ראשית, בסעיף 68א המוצע לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984 (להלן - חוק בתי המשפט), את החובה לנהל פרוטוקול אשר ישקף בצורה אמينة ומדויקת את כל שנאמר ומתרחש בדיון, לרבות הערות ושאלות השופטים במהלך הדיון. התיעוד חשוב הן לשם בקרה הולמת בהליך הערעור והן למטרות נוספות, כגון שקיפות, ורימת מידע, ביקורת ציבורית, תחושת ההגנות ואמון הציבור ברשות השופטת. תיעוד כאמור גם יתרום לדיון הציבורי, בייחוד בעניינים הנדונים בערכאה העליונה, וישמש לצורכי מחקר ותיעוד היסטורי.

כללי חובתם של בתי המשפט לנהל פרוטוקול ולפרסמו קבועה בהוראות חוק רבות (סעיפים 134 עד 136 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982; סעיפים 335 עד 337 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955; תקנה 174 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984; תקנה 14 לתקנות שיפוט בתיביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976; תקנה ס"ו לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים בישראל, התשנ"ג ועוד). הפרוטוקול הוא בעל מעמד ראייתי של תעודה ציבורית מכוח סעיף 29 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971, וככזה משמש ראיה לנכונות האמור בו.

על אף החובה החוקית לנהל פרוטוקול, המציאות מלמדת כי פעמים רבות הפרוטוקול אינו מספק ואינו מפורט דיו. נוסף על כך, עד לאחרונה לא התנהל בבית המשפט העליון פרוטוקול בעל מעמד מחייב. העמדה שלפיה חובת ניהול פרוטוקולים אינה חלה על בית המשפט העליון מצאה עיגון הן בפסיקה (למשל ברע"א 1637/02 הבדלה שבת נ' הרשות המוסמכת לצורך חוק רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957 (ניתן ביום

* הצעת חוק מס' פ/564:177; הועברה לוועדה ביום י"ט בשבט התשס"ז (7 בפברואר 2007).

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 198; התשס"ח, עמ' 248.

² ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 1.

הקלטת דיון 68.ב. (א) ביקש בעל דין שדיון יוקלט על חשבוננו, יאפשר זאת בית המשפט, אלא אם כן מצא שאין לעשות כן מטעמים מיוחדים, ובלבד שהדיון מתועד בדרך אמינה ומדויקת אחרת: החלטה שלא להיענות לבקשת בעל דין כאמור תהיה מנומקת בכתב.

(ב) הורה בית המשפט על הקלטת הדיון, מיוזמתו או לבקשת בעל דין, תישמר ההקלטה בידי בית המשפט, וכל בעל דין יהיה רשאי להאזין לה.

(ג) לא יראו בהקלטה של הדיון לפי סעיף זה כפרוטוקול הדיון, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.³

2. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בסעיף 134, בסופו יבוא "לרבות תיקון חוק סדר הדין הפלילי שאלות והערות בית המשפט".

דברי הסבר

לו מעמד מחייב, אלא אם כן בית המשפט יורה כך במפורש (סעיף קטן (א)). עם זאת, כדי שלא ליתן יתרון דיוני לבעל הדין שידו משגת לממן הקלטה, יוכלו כל הצדדים להליך שהוקלט להאזין לתיעוד הקולי (סעיף קטן (ג)). עוד מוצע כי ההקלטה של הדיון תישמר בידי בית המשפט ולא תיוותר לשימושו החופשי של הצד שמימן אותה, כדי למנוע פגיעה אפשרית בצדדים ובעדים שהוקלטו - פגיעה שעלולה להיות קשה מפרסום הדברים בפרוטוקול כתוב (סעיף קטן (ב)).

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת את הרחבת התחולה של הצעת החוק על ערכאות אחרות, כגון בתי הדין הדתיים ולשכות ההוצאה לפועל. יצוין כי הוראות פרק ו' לחוק בתי המשפט, שבו מוצע לשלב את הוראות הסעיפים המוצעים, חלות, מכוח סעיף 39 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969, גם על בתי הדין לעבודה.

סעיף 2 מוצע להבהיר כי גם בהליכים פליליים על הפרוטוקול לשקף, בין היתר, את ההערות ואת השאלות של בית המשפט.

עוד מוצע כי בקדם משפט או בדיון מקדמי אחר ניתן יהיה, בכפוף להסכמת הצדדים, לנהל פרוטוקול תמציתי שיכלול רק את עיקרי הדברים. זאת, כדי לשמור על האופי הבלתי פורמלי של הליכים מקדמיים, המאפשר פעמים רבות לקדם את סיום הסכסוך (סעיף קטן (א)).

כמו כן, מוצע לעגן את זכותו של כל צד להליך לקבל עותק של הפרוטוקול ולבקש את תיקונו בתוך עשרה ימי עבודה מיום שהומצא לו הפרוטוקול (סעיפים קטנים (ג) ו-(ד)).

נוכח העמדה הפרשנית שננקטה, כאמור לעיל, בעניין חובת בית המשפט העליון לנהל פרוטוקולים, מוצע לקבוע במפורש כי ההוראות המוצעות יהולו גם על בית המשפט העליון. מוצע כי הוראות חקיקה לגבי ניהול פרוטוקולים בהליכים מסוימים יגברו על ההוראה הכללית (סעיף קטן (ה)).

לפי סעיף 68 במוצע, בעל דין המבקש להסתייע בתיעוד קולי של הדיון ומסכים לשאת בנטל התשלום יוכל לעשות כן, אלא אם כן יש טעמים מיוחדים לקבוע אחרת. התיעוד הקולי לא יהיה תחליף לפרוטוקול הדיון ולא יהיה

חבר הכנסת מיכאל איתן

³ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשס"ח, עמ' 48.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת:

הצעת חוק עובדים זרים (תיקון מס' 12) (עובד זר בענף הסיעוד), התשס"ח-2008*

הוספת סעיף וידו 1. בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991, אחרי סעיף ויד יבוא:
"עובד זר בתחום הסיעוד וידו. על אף האמור בסעיף ויג ובהוראות שנקבעו לפי סעיף ויד(1) רישה לעניין תנאים למתן היתר, אדם שמלאו לו 85 שנים זכאי לקבל מהממונה היתר להעסקת עובד זר בענף הסיעוד אצלו".

דברי הסבר

בבקשות למתן היתרים בנסיבות מיוחדות על פי מסמכים רפואיים.

הצעת החוק המתפרסמת בזה מציעה לפטור אדם שמלאו לו 85 שנים ממבחן התלות כתנאי לקבלת היתר, כדי להגן על כבודו.

עם זאת, ההיתר שיינתן לאדם כאמור יהיה כפוף לתנאים אחרים הקיימים היום לפי החוק, כגון תנאים שמבטיחים את זכויות העובד הזר, לפי פסקאות המשנה בסעיף ויד(1) לחוק.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, בשאלה האישורים הרפואיים שיידרש מבקש ההיתר לעובד זר בענף הסיעוד, שמלאו לו 85 שנים, להציג כתנאי לזכאותו.

סעיף ויג לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן - החוק), מתנה את אפשרות הקבלה לעבודה של עובד זר אצל מעביד בכך שהמעביד יקבל היתר בכתב מאת הממונה לפי החוק, ובכפוף לתנאי ההיתר; הממונה רשאי לתת את ההיתרים בהתחשב במאפייני שוק העבודה. סעיף ויד לחוק מסמיך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע בתקנות תנאים למתן היתר ותנאים שיראו אותם ככלולים בהיתר, לרבות בעניינים המנויים בפסקאות משנה (א) עד (ג) לפסקה (1) שבו, שעוסקים בעיקר בהבטחת תנאי העבודה של העובד הזר.

מכוח הסעיפים האמורים הממשלה קבעה מדיניות של מתן היתרים בענפים השונים במשק, בענף הסיעוד נקבעו מבחנים לזכאות לקבלת היתר, הבוחנים את מידת התלות של מבקש ההיתר בביצוע פעולות היום-יום (להלן - מבחני תלות). ועדה במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה דנה

חברי הכנסת: יצחק זיו, אלחנן גלזר, יצחק גלנטי, משה גפני, יעקב כהן, שרה מרום-שלו, משה שרוני

* הצעת חוק מס' פ/1138/17: הועברה לוועדה ביום כ"א באדר א' התשס"ח (27 בפברואר 2008).
י ס"ח התשנ"א, עמ' 102; התשס"ז, עמ' 67.